

TEKMOVANJE

Rezultate lanskega nagradnega tekmovanja za visoke donose v kmetijstvu bi lahko kratko označili takole: predosem so bili na tekmovalnih površinah doseženi znatno višji donosi kakor na površinah, ki jih tekmovalci ni zajelo; tekmovalci so se opirali na prepričanje proizvajalcev, da lahko zagotovijo visoke donose le z izvajanjem agrotehničnih ukrepov; ko so sodelovali v tekmovalstvu, so se proizvajalci prepričali, da lahko dobre rezultate pri pridelovanju mnogo lažje dosežejo, če se združijo z zadrugo, ki ima tehnična sredstva, strokovni kader in lahko zagotovi preskrbo z reprodukcijskim materialom; s tem samim je tekmovalstvo oplojalo tudi na razvoj in okrepitev kooperacije med zadrugami in pridelovalci.

Zvezno nagradno tekmovalstvo za visoke donose je razpisano tudi v letošnjem letu. Da bi se še uspešneje oključilo v sistem ukrepov, ki jih pokrenjamo zaradi pospeševanja napredka kmetijstva, so tekmovalni pogoji letos precej spremenjeni in določeni tako, da še bolj spodbujajo aktivnost kmetijskih organizacij za doseg visokih pridelkov pri tistih kulturah in v tistih vejah, katerih gospodarski pomen je največji. Zato je težišče položeno na pšenico in koruzo, zatem krompir, sladkorno peso, živinorejske izdelke (mleko, meso in volna) ter namizno grozdje in sadje. Izbira je torej zajela tiste proizvode, ki imajo največji pomen za zvišanje življenjskega standarda, za potrebe industrije in izvoz.

Posebno pomembno je, da kmetijske zadruge niso več samo posredovalnice v tekmovalstvu individualnih tekmovalcev, temveč tudi neposredne organizatorke in nosilke tekmovalstva. To pa pomeni, da bodo zadruge tekmovalce samo s tistimi pridelovalci, ki ga bodo organizirale v kooperaciji, in to na vseh površinah in z vso živino. Tako je hkrati dosežena popolna gospodarska povezanost zadrug in individualnih proizvajalcev.

Glede na dejstvo, da so kmetijske zadruge letos bolj opremljene z mehanizacijo, da imajo večje količine reprodukcijskega materiala in da je zagotovljena večja pomoč kmetijskih služb, so tekmovalni pogoji letos znatno bolj ostri. Ostrejši kriteriji so postavljeni tudi zato, ker tako spodbujajo iniciativo kmetijskih organizacij, da bi dosegle čim višje donose.

Naj navedemo tudi to, da je letos precej zamašan način ugotavljanja rezultatov s komisijami nadomeščen z ugotavljanjem rezultatov izključno na podlagi knjigovodstvenih podatkov kmetijskih in zadrugnih organizacij.

Spremenjen je tudi način razdelitve nagrad, ki ne postanejo del bilance kmetijskih in zadrugnih organizacij, temveč se dodelijo delovnemu kolektivu, ki je sodeloval v proizvodnji. Socialistična posestva bodo razdelila nagrade članom kolektiva po osnovi, ki bo temeljila na deležu pri uresničenju donosa, kmetijske zadruge pa zadrugnikom-kooperantom, drugi del pa organizatorjem in strokovnjakom ter njihovim zunanjim sodelavcem, kolikor so sodelovali in prispevali k povečanju pridelka. Ker je tekmovalstvo zasnovano kot stalna oblika, bodo 10 odstotkov zneska letošnjih nagrad odvedli v stalni sklad nagrad, ki ga bodo obdržali v zveznem skladu za tekmovalstvo.

Živinoreja na Belju

Letos bo Belje uvozilo 4.000 krav frizijske pasme in 500 »Hereford« krav. Razen tega ima to kmetijsko posestvo že zdaj 2.500 krav, ki so zelo dobre molznice, in precej naraščaja. Pričakujemo lahko, da se bo prihodnje leto število krav povečalo na 8.000 z več kakor 6.000 mlade živine. Prihodnje leto bodo na Belju pitali približno 7.000 goved, število meriniziranih ovac pa se bo gibalo okoli 5.000.

Na vseh tistih posestvih, kjer so pogoji za obsežnejšo rejo živine, že organizirajo živinorejske farme. Računajo, da bodo na Belju namakali tudi pregonske pašnike, tako da bo od zgodnje pomladi do pozne jeseni dovolj trave za pašo živine. Nedavno so dogradili tudi novo tovarno živinske krme, katere proizvodnja bo lahko zadovoljila potrebe Belja.

Perspektivni načrt razvoja živinorejske proizvodnje do l. 1961 so že izdelali. Računajo, da bodo v štirih letih Belje in vsa socialistična posestva v osiješkem okraju lahko redila na vsak hektar po eno kravo molznico. Samo Belje bo moglo na svojih 16 gospodarstvih rediti 12 tisoč krav molznic.

Razen tega računajo, da bodo l. 1961 dosegli proizvodnjo 100.000 pitancev na leto.

Če bodo uresničeni vsi načrti delovnega kolektiva agroindustrijskega kombinata »Belje« in drugih kmetijskih posestev v okolici Osijeka, se bo ta pokrajina, ki prej nikoli ni bila izključno živinorejska, spremenila ob naprednem poljedelstvu v naš največji živinorejski rajon.

K. Krunic

KMETIJSKA STATISTIKA

Zadružni upravniki¹

	Število zadrug	Upravnikov	Z osn. šolo	Nep. sr. š. izobr.	Sred. izobr.	Višjo izobr.
FLRJ	5.582	4.603	3.392	831	328	52
Srbija	2.214	2.014	1.501	294	173	46
Hrvatska	2.476	1.183	876	210	97	
BIH	580	597	513	76	8	
Slovenija	695	402	261	164	36	1
Makedonija	517	407	361	87	14	5
Crna gora	(Glavna zadrugna zveza nima podatkov za to republiko.)					

Na zadnji skupščini Glavne zadrugne zveze FLRJ je bilo mnogo govora o mestu in vlogi upravnikov kmetijskih zadrug. Ugotovljeno je bilo, da izgublja zadruge kot velika kmetijska gospodarstva čedalje bolj značaj uslužnostnih organizacij klasičnega tipa in preraščajo v socialistična podjetja, ki povezujejo in organizirajo široke množice individualnih proizvodnih proizvajalcev v proizvodnji in prodaji. Pri takem značaju zadrug pridobivata vloga in mesto upravnika še bolj na svojem pomenu. Da bi izpolnile velike naloge, ki so jim določene, morajo zadruge predvsem imeti sposoben in usposobljen upravniški kader. Kajti upravniki niso samo neposredni vodje zadrug, temveč tudi organizatorji proizvodnje in prodaje, poslovni zastopniki zadrug v razmerju z drugimi podjetji in organizacijami, najvišji disciplinski starešine delovnega kolektiva itd.

Ko računa s tako pomembno vlogo upravnikov v življenju in delu zadrug, določa uredba o kmetijskih zadrugah zlasti, da mora imeti vsaka kmetijska zadruga, ki se neposredno ukvarja z gospodarsko dejavnostjo, upravnika (poslovodjo) kot strokovnega vodjo poslova. Kakor pa kaže gornja tabela o upravniskem kadru zadrug, 279 zadrug še vedno nima upravnikov. In ne samo to: tabela kaže, da največ tega kadra, skoraj 90 odstotkov, ni strokovno usposobljenega za opravljanje poslova upravnika. Kajti kakor je razvidno iz tabele ima od 4.603 upravnikov 3.392 samo osnovno šolo, 328 srednjo, a le 52 upravnikov po vsej državi ima višjo komercialno in fakultetno izobrazbo. Najboljše stanje je v tem pogledu v LR Srbiji, ki ima od 52 visoko kvalificiranih upravnikov 46 v svoji republiki, najslabše pa v LR Hrvatski, ki nima niti enega upravnika z visoko izobrazbo.

V zadnjem času se uveljavljajo močna prizadevanja za šolanje in izboljšanje strokovne sestave upravniskega kadra. V Srbiji delujeta (v Vrhu in Pančevu) dve šoli za usposabljanje upravnikov, na Hrvaškem pa jih deluje pet. Organizirane so na načelu srednjih gospodarskih šol s skrajšanim programom. V njih so usposobili že znatno število kadrov, je pa to še vedno premalo glede na velike potrebe. Kajti gre za šolanje približno 90 odstotkov upravniskega kadra. Da bi to izvršili, bodo potrebni napori ne samo zadrug, temveč tudi drugih činiteljev — komune, upravnih odborov, družbenih organizacij itd. Ta naloga pa je toliko pomembnejša, ker se te dni razpravlja o vprašanju sprememb določil uredbe o kmetijskih zadrugah, s katerimi bi upravniki dobili pravice in dolžnosti, kakršne imajo približno direktorji gospodarskih podjetij.

¹ Po nepopolnih podatkih Glavne zadrugne zveze FLRJ.